

не охоплені єдиними або галузевими нормами, а також у разі застосування на будівництвах більш досконалої технології чи організації виробництва, нових більш ефективних матеріалів і конструкцій, більш продуктивних машин і устаткування, ніж передбачено наявними нормами.

Наявність технічно обґрунтованих норм і їх використання дозволяє (в умовах раціональної організації виробництва і праці робітників) визначати затрати праці на виконання одиниці обсягу конкретних видів робіт, здійснювати обґрунтовану оплату за виконані роботи, підвищувати продуктивність праці, знижувати собівартість будівельно-монтажних робіт.

Наявність норм і показників затрат праці (трудомісткість виконання робіт) у кошторисній документації дає можливість оперативно управляти такими категоріями, як обсяги робіт, нормативний час виконання, нормативна чисельність робітників на стадії укладення підрядних договорів, на стадії організації робіт на будівельних об'єктах, на стадії безпосереднього виконання робіт і ще раз підтверджує велике практичне значення системи нормування праці в будівництві.

*Н. М. Кругла,
к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
директор ТОВ АФ «Форум»,
м. Кривий Ріг, Україна*

«ПОДАТКОВИЙ АУДИТ» – ЦЕ НАПРЯМОК АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ?

Податковий аудит протягом всього часу існування незалежного аудиту був і є дуже актуальним для платників податків та аудиторів.

На практиці більшість замовників аудиту фінансової звітності, вимагають від аудитора в тому числі і проведення аудиту податкової звітності. Ці вимоги можна вважати обґрунтованими за умови визнання аудиторами розрахунків з бюджетом суттєвими для фінансової звітності.

За відсутністю затверджених методичних рекомендацій, аудитори вимушені на власний розсуд визначати в договорах предмет аудиторських послуг, при виконанні завдань обирати процедури, методи перевірки, та форми підсумкових документів.

Окремого стандарту, який би конкретно розглядав методику проведення аудиту податкової звітності, так як фінансової, немає.

Перевірка дотримання вимог податкового законодавства стосовно нарахування та сплати податків може бути предметом супутніх аудиту послуг (МССП 4400 "Завдання з виконання погоджених процедур"), про що і свідчить сучасна практика аудиторської діяльності.

В сучасних умовах господарювання в практичній діяльності контролюючих органів та суб'єктів підприємницької діяльності також використовується

поняття *податковий аудит*. Але на законодавчому рівні поняття податкового аудиту не визначено. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування єдиної державної податкової, державної митної політики під податковим аудитом розуміють податкові перевірки, правила проведення яких встановлені вимогами Податкового кодексу.

Податкова перевірка – це процесуальна дія контролюючих органів щодо *контролю* за дотриманням податкового законодавства, правильністю обрахунку, своєчасністю і повнотою сплати податків і зборів .

Відмінними рисами податкового аудиту, який проводиться незалежними аудиторами та посадовими особами контролюючих органів, є:

– різні суб'єкти: податковий контроль здійснюють посадові особи контролюючих органів, уповноважених на проведення податкового аудиту; проведення аудиту податкової звітності здійснюють професійні сертифіковані аудитори;

– різні підсумкові документи: за результатами податкового контролю (перевірки) складається акт або довідка; за результатами аудиту – звіт незалежного аудитора;

– наслідки у разі встановлення відхилень: податковий контроль – санкції за порушення податкового законодавства; аудит – знижує податкові ризики й потенційні санкції за порушення податкового законодавства. Незалежність висловленої думки аудиту на відміну від податкової перевірки;

– користувачі інформації: результатами податкового контролю користуються платники податків та контролюючі органи; результатами незалежного податкового аудиту – власники або вищий управлінський персонал підприємства. Інформація аудиторів є конфіденційною;

– діяльність незалежних аудиторів є підприємницькою діяльністю; діяльність державних контролюючих органів не є підприємницькою діяльністю;

– порядок проведення податкових перевірок контролюючими органами регулюються Податковим Кодексом України. Нормативній базі проведення незалежного аудиту податків як особливому напрямі аудиторської діяльності властива теоретико-методологічна невизначеність;

– перевірки дотримання вимог податкового законодавства стосовно нарахування та сплати податків та зборів контролюючими органами є обов'язковими для суб'єктів господарювання. Підставою для проведення аудиту є договір, який укладається з платником податків.

Спільними рисами є мета, завдання, предмет, та об'єкти аудиту.

Аналіз нормативно-правової бази та літературних джерел підтверджує, що податковий аудит, з точки зору податкового законодавства, це все ж таки процесуальні дії контролюючих органів, що вживаються ними з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів у вигляді проведення перевірок, і тому такий вид діяльності не відповідає вимогам аудиту та суперечить суті аудиту, а значить застосування терміну «податковий аудит» в практиці податківців некоректно.

В практичному застосуванні незалежними аудиторами *податковий аудит* – це один з видів аудиторських послуг, який вимагає розробки нормативного забезпечення.